

„Töö sügava liitpuudega isikutega koos esmaabi väljaõppega“ õppekava

Õppekavarühm

Sotsiaaltöö ja nõustamine

Sihtrühm

Madala või aegunud erialase kvalifikatsiooniga erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenust osutavate asutuste töötajad (tegevusjuhendajad, sotsiaaltöötajad, hooldustöötajad, tugiisikud), kes puutuvad kokku raske ja sügava vaimupuudega isikutega, kus vaimupuudele lisandub ka teine diagnoos, mis takistab oluliselt igapäevast toimetulekut (ööpäevaringne erihooldusteenus liitpuudega isikutele). Samuti võivad õppida erialase hariduseta või aegunud teadmistega eakate- või erivajadustega inimeste abistajad, omastehooldajad.

Õppe alustamise nõuded

Keskharidus. Kasuks tuleb eelnev töökogemus erihoolekande- ja/või rehabilitatsiooniteenuseid pakkuv asutuse. Isiku vastavus Sotsiaalhoolekandeseaduse § 86 lõikes 3 sätestatule.

Õpiväljundid

- Teab sügava liitpuude olemust ja sellest tingitud tegevusvõime eripärasid ja arvestab nendega klienditöös.
- Toetab raske ja sügava vaimupuudega kliendi igapäevast põhitegevust.
- Teostab asendravi ja kasutab tervist säästvaid töövõtteid.
- Hindab abivahendite ja tugiteenuste vajadust lähtuvalt tegevusvõime eripärast.
- Kohandab kliendi tegevusvõimet toetava keskkonna, planeerib ja viib läbi tegevusi vastavalt isiku vajadustele.
- Valib kliendile sobivad alternatiivse kommunikatsiooni vahendid.
- Teab probleemse käitumise olemust, kasutab töötavaid probleemse käitumise vähendamise võtteid.
- Rakendab meetmeid ebastabiilse remissiooniga kliendi toimetuleku säilitamiseks.
- Arvestab esmaabi andmisel enda ja teiste turvalisusega;
- Hindab adekvaatselt kannatanu seisundit ja valib õige esmaabi andmise taktika;
- Kasutab, lähtuvalt kannatanu seisundist, õigeid esmaabivahendeid.

Õpiväljundite seos kutsestandardiga ja õppekava koostamise alused

Õppekava koostamise aluseks on Sotsiaalhoolekande seaduse § 86 lõike 7 alusel kehtestatud Sotsiaalkaitseministri 26.04.2022 määrus nr 38 „Tegevusjuhendaja ettevalmistusnõuded ja nõuded koolitusele“ Lisa 2 Tegevusjuhendaja täienduskoolituse kavad.

Tervise- ja tööministri 22.11.2018. a määrus nr 50 „Töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikme ja esmaabiandja koolituse ja täienduskoolituse kord täienduskoolitusasutuses”

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist tase 4

B.2.1 Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine

B.2.2 Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine

Hooldustöötaja tase 4

B.2.5 Töö erivajadustega inimestega

Koolituse maht

Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides: 56

Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides: 56

sh auditoorse töö maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari, õppetunni või koolis määratud muus vormis) 31

sh praktilise töö maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas) 25

Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides: 0

Õppe sisu

Auditoorne töö:

- Sügav liitpuue ja sellest tingitud tegevusvõime probleemid (4 t)
- Teenust saava isiku toetamine igapäeva põhitegevuste sooritamisel (2 t)
- Asendravi (1 t)
- Ergonoomika (1 t)
- Abivahendid ja nende kasutamine (1 t)
- Keskkonna kohandus vastavalt teenusel viibiva isiku vajadustele (2 t)

- Alternatiivsed kommunikatsiooni vormid (2 t)
- Probleemne käitumine (4 t)
- Psüühikahäire ja ebastabiilne remissioon (6 t)

Praktiline töö:

- Teenust saava isiku toetamine igapäeva põhitegevuste sooritamisel (2 t)
- Asendravi (1 t)
- Ergonoomika (1 t)
- Abivahendid ja nende kasutamine (3 t)
- Keskkonna kohandus vastavalt teenusel viibiva isiku vajadustele (2 t)
- Tegevuste planeerimine ja läbiviimine (2 t)
- Alternatiivsed kommunikatsiooni vormid (2 t)
- Probleemne käitumine (4 t)

Esmaabiandja väljaõpe: teooria 8 tundi ja praktiline osa 8 tundi, kokku 16 tundi.

- õnnetusolukorra hindamine, õnnetusolukorras tegutsemine (sealhulgas paanikaga toimetulek) ja hädaabi kutsumine, kannatanu seisundi hindamine (sealhulgas kannatanu asendi muutmisega seotud ohud), esmaabi olemus ja üldpõhimõtted, välitingimustes abiandmise iseärasused, edasise tervisekahju ennetamine;
- eluohtlikud seisundid, nende äratundmine ja hädavajalikud tegevused (sealhulgas infarkti, insuldi ja kopsuvigastuse korral);
- esmaabi teadvusetuse korral – vabade hingamisteede tagamine, hapnikupuudusest põhjustatud ajukahjustuse ennetamine, võõrkeha eemaldamine hingamisteedest, elustamine (sealhulgas elustamisaparaadi AED kasutamine);
- esmaabi vigastuste korral – keha pindmised ja sügavad vigastused, sisemised ja välised verejooksud, verejooksu peatamise võtted, haavade sidumise võtted ja reeglid, luumurdudega kaasnevad ohud, lahastamise reeglid ja lahastamisega seotud ohud, liigesetraumad (sealhulgas nihestused ja nikastused), erinevate kehaosade põrutused ja muljumised, silmakahjustused;
- esmaabi uppumise, mürgistuse, söövituse, põletuse, külmakahjustuse ja elektrilöögi korral;
- meditsiinilise šoki olemus ja šokiseisundis kannatanu abistamine;
- esmaabi äkkaigestumise (näiteks epilepsiahoog, diabeetiline kooma, anafülaktiline šokk, minestus, astmahoog, kõhuvalu) korral;
- esmaabivahendite valik ja kasutamine töökohal.

Õppekeskkonna kirjeldus

Viljandis, Tartu 15a ning **Valgas**, Vabaduse 26-214 (Müllersoni Ärimaja)

Õppijatel on kasutada individuaalsed lauad, tool, pabertahvel, projektor, arvuti, ruumis on riidenagi, sund- ja loomulik ventilatsioon. Kohvipausid sisalduvad koolituse hinnas.

Võimalus on ka koolituse läbiviimiseks sisekoolitusena.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpingute lõpetamiseks on vajalik osaleda kontaktõppes vähemalt 70%, sooritada praktilised tööd. Mitmeeristav hindamine. Koolituse läbimisel väljastatakse osalejatele tunnistus, kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud.

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Praktiline töö nr 1	tegevusplaani koostamine liitpuudega kliendile (reaalne klient või näidisjuhtum)
Praktiline töö nr 2	sooritab ergonoomikavõtted
Esmaabi test	Hindamiskriteerium: positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 90% õigeid vastuseid.

Õppematerjalid

Klaassen A. Tegevusjuhendaja käsiraamat, 2010

Sotsiaalhoolekande seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015005?leiaKehtiv>

Paavel V. Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekanne Eestis, 2001

Juhtumikorralduse käsiraamat, 2006, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž

Liiger, M., Levit, M. (2001) Esmaabi käsiraamat. K-Kirjastus

Töötervishoiu- ja tööohutuslase väljaõppe ja täiendõppe kord
<https://www.riigiteataja.ee/akt/23105>

Koolitajad

Hille Krusberg

Kogu oma teadliku tegevuse olen seostanud psühholoogia ja pedagoogikaga. Oman pikaajalist kogemust rehabilitatsioonimeeskonnas töötamisega (nõustamine, rehabilitatsiooniplaanide

koostamine). Aastatel 2000 - 2012 töötasin koolis psühholoogina ja psühholoogia õpetajana. Oman pikaajalist koostöökogemust Eesti Töötukassaga. Olen osalenud tööalaste motivatsioonikoolituste ja tööklubide läbiviimiseks õppemappide koostamisel klientidele, Karjääriplaneerimise õppematerjalide väljatöötamises koolidele ja palju muud. Oman arengupsühholoogiaalast kogemust koolitajana (sealhulgas täiskasvanutega) ja töökogemusena täielikult ülevaadet ja praktilisi teadmisi.

Kaja Koger

Olen lõpetanud Tallinna Pedagoogikaülikooli ja oman magistrikraadi sotsiaalteadustes. Oman pikaajalist töökogemust rehabilitatsioonimeeskonnas töötamisel (sotsiaalne rehabilitatsioon). Rehabilitatsiooniteenuse klientideks on olnud nii lapsed kui täiskasvanud (kõik sihtrühmad). Kokkupuude erivajadustega laste ja täiskasvanutega on olnud 15 aastat. Eelnevalt olen töötanud pedagoogina üldhariduskoolis aineõpetajana, käesolevalt Järvamaa Kutseõppekeskuses kutseõpetajana (hooldustöötaja, tegevusjuhendaja, kodumajanduse erialad). Täiskasvanute koolitamisega alustasin 2007. aastal, läbisin koolituse andragoogika kutseõpetajale. Samuti olen lõpetanud Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli rakenduskõrghariduseõppes tegevusterapeudi erialal.

Kati Narusberg

Olen lõpetanud Tallinna Tehnikakõrgkooli Teenusmajanduse instituudis (endine Lääne-Viru Rakenduskõrgkool) sotsiaaltöö eriala, oman rakenduslikku kõrgharidust. Erialasel tööl olen 2019.a sügisest. Olen läbinud mitmeid koolitusi, mis käsitlevad rehabilitatsiooniteenust ja hoolekandeteenust.

Olen töötanud mitmete ühiskonnagruppidega (nii asutus- kui avahoolduses): sügava liitpuudega inimestega, dementsetega ja peredega. Leian, et sotsiaaltööd tuleb teha kliendikeskselt ning võimalikult personaalselt. Olen avatud uutele väljakutsetele!

Kaja Tamsar

1972. aastal lõpetasin Alatskivi Keskkooli, samal aastal astusin Tartu Meditsiinikooli õppima velskri erialale, mille lõpetasin 1975. aastal cum laude. Töötasin velskripunkti juhatajana 23 aastat. Läbisin mitmeid täienduskoolitusi ning mulle omistati kõrgema järgu velskri tiitel. Armastasin oma tööd väga, kuid ajad muutusid, velskripunktid kaotati ning otsustasin õppida uue eriala. 1987-1993 õppisin Tartu Ülikoolis logopeed-eripedagoogiks. 1998. aastast oman

vanemõpetaja kutset. Logopeedina oman 7. taset. Aastatel 2012-2017 koolitasin tegevusjuhendajaid mitmetes Eestimaa linnades, olles lektoriks ning lõputööde juhendajaks ligikaudu 100-le õppurile. Olen töötanud igas vanuses erivajadustega inimestega, sealhulgas ka hooldekodus ja lasteaias liitpuudega laste rühmas. Käesoleval ajal töötan nii koolis kui ka lasteaias ning aitan täiskasvanuid kõne ja eneseväljendusoskuste arendamisel. Kuulun logopeedide ühingusse, olen osalenud paljudel koolitustel, sealhulgas Taanis ja Saksamaal. Minu töö on väga huvitav, vaheldusrikas ja ka vajalik.

Leida Daum

Oman rakendusliku kõrgharidust ja töötan SA Tartu kiirabis ning Valga kiirabis juhtiva õena. Kiirabis olen töötanud alates 2001.aastast. Eelnevalt olen Töötanud Tõrva haiglas õena. Esmaabi koolitajana olen töötanud alates 2017. aastast (tunnistuse nr. on: 77/1041 v.a. 30.06.2017, koolitusluba 610HTM).